PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · HISTORIA · KLASA 5

Dział 3. Starożytny Rzym

Republika i cesarstwo, społeczeństwo i wierzenia, Juliusz Cezar, osiągnięcia Rzymian, chrześcijaństwo, upadek Rzymu. Sześć kart pracy: karta z najważniejszymi wiadomościami i przykładami, trzy karty ćwiczeń (w tym praca ze źródłem), dwa równoległe sprawdziany (grupy A i B) oraz pełny klucz odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Starożytny Rzym** Republika i cesarstwo, społeczeństwo i wierzenia, Juliusz Cezar, osiągnięcia Rzymian, chrześcijaństwo, upadek Rzymu	7 zad. 30 pkt
2	**Rzym – ćwiczenia podstawowe** Daty, postacie, osiągnięcia	5 zad. 20 pkt
3	**Rzym – utrwalenie** Ustrój, społeczeństwo, upadek Rzymu, łacina, chrześcijaństwo	6 zad. 14 pkt
4	**Pracuję ze źródłem – Pompeje** Pompeje jako źródło, relacja świadka, osiągnięcia Rzymian	4 zad. 14 pkt
5	**Sprawdzian: starożytny Rzym – grupa A** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: starożytny Rzym – grupa B** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 5 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Starożytny Rzym

Republika i cesarstwo, społeczeństwo i wierzenia, Juliusz Cezar, osiągnięcia Rzymian, chrześcijaństwo, upadek Rzymu

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 30 pkt

Przypomnij sobie

- Rzym powstał według legendy w **753 r. p.n.e.** Początkowo rządzili królowie, potem powstała **republika**, w której urzędnicy byli wybierani na roczne kadencje. Republiką kierowali dwaj **konsulowie** wybierani na rok i **senat** – rada doświadczonych obywateli.
- **Juliusz Cezar** podbił Galię i zdobył ogromną władzę. Został zamordowany w **44 r. p.n.e.**
- W **27 r. p.n.e. Oktawian August** został pierwszym cesarzem – republika zmieniła się w **cesarstwo**.
- **Społeczeństwo Rzymu**: obywatele dzielili się na **patrycjuszy** (bogate, stare rody) i **plebejuszy** (pozostali obywatele – rolnicy, rzemieślnicy, kupcy). Najniżej stali **niewolnicy**, którzy nie mieli żadnych praw. Rzymianie czcili wielu bogów, podobnych do greckich, np. **Jowisza** (odpowiednik Zeusa), **Marsa** – boga wojny i **Wenus** – boginię miłości.
- Osiągnięcia Rzymian: **drogi**, **akwedukty**, **beton**, **łuk** i **kopuła**, **prawo rzymskie**, **łacina**, termy, amfiteatry (Koloseum). Do dziś używamy łacińskich powiedzeń, np. „Historia vitae magistra" (historia nauczycielką życia) i „Veni, vidi, vici" (przybyłem, zobaczyłem, zwyciężyłem – słowa Cezara).
- **Chrześcijaństwo** powstało w I wieku n.e. w Palestynie. Jego twórcą był **Jezus z Nazaretu**, a naukę szerzyli po całym cesarstwie jego uczniowie – **apostołowie** (m.in. Piotr i Paweł). Chrześcijanie odmawiali oddawania czci cesarzowi i bogom rzymskim, dlatego ich prześladowano (m.in. za Nerona). Od **313 roku** (edykt mediolański cesarza Konstantyna) chrześcijaństwo stało się dozwolone, a pod koniec IV wieku – religią panującą w cesarstwie.
- W **395 roku** cesarstwo podzieliło się na **zachodnie** i **wschodnie**. Cesarstwo zachodniorzymskie upadło w **476 roku** – ta data kończy starożytność. Przyczyny upadku: najazdy ludów germańskich, zbyt rozległe granice trudne do obrony, kryzys gospodarczy i walki o władzę.

Starożytny Rzym

Oktawian August – pierwszy cesarz (27 r. p.n.e.)
posąg z Prima Porta, I w. n.e.

akwedukt – rzymski wodociąg
Pont du Gard (Francja), I w. n.e.

ruiny Forum Romanum w Rzymie
fotochrom, ok. 1890–1900

Podgląd • Pierwsza Ławka

Przykłady z wyjaśnieniem

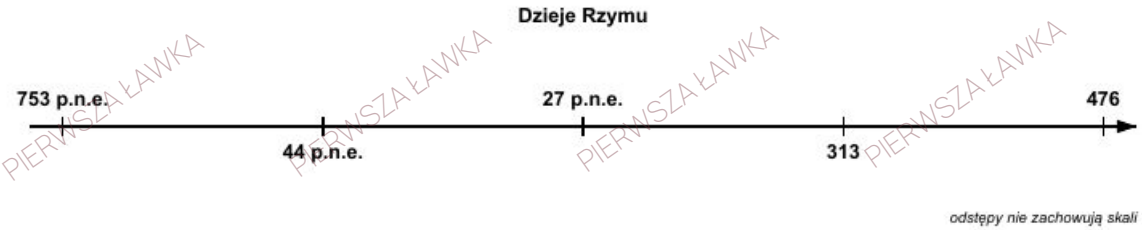
Przykład 1. Czym różniła się republika od cesarstwa?
W republice władzę sprawowali urzędnicy wybierani na kadencje, w cesarstwie – jeden władca, cesarz, rządzący dożywotnio.

Przykład 2. Po co budowano akwedukty?
Żeby doprowadzić wodę z odległych źródeł do miast – do fontann, łaźni i domów. Wiele z nich działało przez stulecia.

Przykład 3. Dlaczego rok 476 jest ważny?
Upadek cesarstwa zachodniorzymskiego umownie kończy **starożytność** i rozpoczyna **średniowiecze**.

Zadania

1 Uzupełnij oś czasu. ___ / 5 pkt

1. 753 r. p.n.e. – _____
2. 44 r. p.n.e. – _____
3. 27 r. p.n.e. – _____
4. 313 r. – _____
5. 476 r. – _____

2 Uzupełnij zdania. ___ / 4 pkt

1. Ustrój Rzymu przed 27 r. p.n.e. to _____.
2. Pierwszym cesarzem rzymskim był _____.
3. Budowle doprowadzające wodę do miast to _____.
4. Upadek cesarstwa zachodniorzymskiego kończy epokę _____.

3 Rozdziel osiągnięcia i pojęcia z ramki. ___ / 6 pkt

akwedukty prawo rzymskie drogi łacina beton amfiteatry

budownictwo i technika	prawo i kultura

4 Co wydarzyło się w 476 roku? ___ / 1 pkt

A. Upadło cesarstwo zachodniorzymskie.
B. Rzym stał się cesarstwem.
C. Zamordowano Juliusza Cezara.
D. Chrześcijaństwo stało się religią dozwoloną.

Rzym – ćwiczenia podstawowe

Daty, postacie, osiągnięcia

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 20 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie” na karcie 1.

fotochrom, ok. 1890–1900

1 Uzupełnij daty. ___ / 3 pkt

1. legendarne założenie Rzymu: _____
2. zamach na Juliusza Cezara: _____
3. upadek cesarstwa zachodniorzymskiego: _____

2 Połącz postać z opisem. ___ / 4 pkt

1. Romulus	a) pierwszy cesarz rzymski
2. Juliusz Cezar	b) cesarz, który w 313 r. zezwolił na wyznawanie chrześcijaństwa
3. Oktawian August	c) według legendy założyciel i pierwszy król Rzymu
4. Konstantyn Wielki	d) wódz, zdobywca Galii, zamordowany w senacie

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Przyporządkuj osiągnięcia Rzymian. ___ / 6 pkt

akwedukty prawo rzymskie drogi brukowane łacina termy zasada „prawo nie działa wstecz”

budownictwo	prawo i język

Sprawdzian: starożytny Rzym – grupa A

KARTA 5/6

30 minut · 20 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 20 pkt

1 Uzupełnij. ___ / 3 pkt

1. Legendarny rok założenia Rzymu: _____
2. Język Rzymian: _____
3. Cesarz, który wydał edykt mediolański: _____

2 Połącz pojęcie z wyjaśnieniem. ___ / 4 pkt

1. senat	a) jednostka wojska rzymskiego
2. konsul	b) rada złożona z doświadczonych obywateli
3. legion	c) budowla doprowadzająca wodę
4. akwedukt	d) jeden z dwóch najwyższych urzędników, wybierany na rok

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Juliusz Cezar podbił Galię.	P	F
2. Apostołowie szerzyli chrześcijaństwo w cesarstwie.	P	F
3. Rzym od początku był cesarstwem.	P	F
4. Cesarstwo wschodnie upadło w 476 roku.	P	F

4 Przyporządkuj wydarzeniom daty zaznaczone na osi czasu. ___ / 3 pkt

1. zniszczenie Pompejów – _____
2. edykt mediolański – _____
3. śmierć Juliusza Cezara – _____

5 Przeczytaj fragment i wykonaj zadania. ___ / 3 pkt

Rzymianin o prawie

„Prawo jest sztuką tego, co dobre i słuszne. […] Nakazy prawa są następujące: żyć uczciwie, nie szkodzić drugiemu, oddać każdemu to, co mu się należy."

Celsus i Ulpian, prawnicy rzymscy (II–III w. n.e.), maksymy zapisane w Digestach Justyniana, przekład własny, uproszczony

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Starożytny Rzym – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 5

Podgląd pokazał 5 z 16 stron. Pełna wersja: 16 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Starożytny Rzym – 7 zadań, 30 pkt
- Karta 2: Rzym – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 20 pkt
- Karta 3: Rzym – utrwalenie – 6 zadań, 14 pkt
- Karta 4: Pracuję ze źródłem – Pompeje – 4 zadania, 14 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: starożytny Rzym – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: starożytny Rzym – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-5-dzial-03-starozytny-rzym-zestaw